

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/93/2021
Identifikačné číslo spisu:	1513221941
Dátum vydania rozhodnutia:	14.12.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1513221941.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v spore žalobcu MIRAL Slovakia, s.r.o., so sídlom 972 24 Diviacka Nová Ves 586, IČO: 36 330 876, zastúpeného JUDr. Jindřichom Stoszekom, advokátom so sídlom Černyševského 26, 851 01 Bratislava - mestská časť Petržalka, proti žalovanému 1/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpenému JUDr. Baltazárom Mucskom, advokátom so sídlom Vajnorská 55, 831 03 Bratislava - mestská časť Nové Mesto, žalovanému 2/ DM Solutions, s. r. o., so sídlom Dr. Vladimíra Clementisa 10, 821 02 Bratislava, IČO: 45 698 635 a žalovanému 3/ I. W., narodenému XX. Y. XXXX, bytom XXX XX H. XX, o zaplatenie 9.158,- eur s príslušenstvom, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1Cob/193/2019-195 z 12. decembra 2019 v spojení s opravným uznesením č. k. 1Cob/193/2019-245 z 31. marca 2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému 2/ n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1 Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom pre zmeškanie žalobcu č. k. 29Cb/227/2013-118 z 23. novembra 2016 (ďalej aj „rozsudok“) zamietol žalobu a žalovaným 1/ až 3/ priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100%. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) prvou výrokovou vetou uznesenia č. k. 1Cob/193/2019-195 z 12. decembra 2019 odmietol odvolanie žalobcu vo vzťahu k žalovanému 2/, druhou výrokovou vetou priznal žalovanému 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi vo výške 100% a treťou výrokovou vetou zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovaným 1/ a 3/, vrátane súvisiacich výrokov o nároku na náhradu trov konania, a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Opravným uznesením č. k. 1Cob/193/2019-245 z 31. marca 2021 odvolací súd opravil záhlavie uznesenia zo dňa 12. decembra 2019 v časti označenia právneho zástupcu žalovaného

1/.

2 Odvolací súd mal zo spisového materiálu preukázané, že žalobou zo dňa 19. júna 2013 žalobca žiadal zaviazať žalovaných 1/, 2/ a 3/ (ďalej aj „žalovaní“) na zaplatenie sumy 9.158,- eur s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že žalobca v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej žalovaným 3/, a to motorovým vozidlom, ktoré bolo vo vlastníctve žalovaného 2/, utrpel škodu na nákladnom vozidle zn. IVECO, EČV PD 348. Na motorové vozidlo bolo uzatvorené povinné zmluvné poistenie u žalovaného 1/, pričom tento odmietol uhradiť žalobcovi poistné plnenie. Súd prvej inštancie nariadil na deň 23. novembra 2016 o 9:00 hod. pojednávanie, na ktoré predvolal tak žalobcu ako aj všetkých žalovaných. Právny zástupca žalobcu mal predmetné predvolanie riadne vykázané dňa 13. septembra 2016, čo vyplýva z doručenky na č. l. 105 súdneho spisu. Napriek uvedenému sa právny zástupca žalobcu pojednávania nezúčastnil, pričom svoju neúčast' neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami. Na pojednávaní predstúpil právny zástupca žalovaného 2/, ktorý navrhol rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie žalobcu. Súd prvej inštancie návrhu vyhovel a rozsudkom č. k. 29Cb/227/2013-118 z 23. novembra 2016 rozhodol tak, že zamietol žalobu voči všetkým žalovaným a žalovaným 1/, 2/ a 3/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi vo výške 100%. Súd prvej inštancie rozhodol vo veci rozsudkom pre zmeškanie žalobcu s poukazom na § 278, § 279 a § 281 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a o nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 CSP.

3 Odvolací súd v prvom rade poukázal na to, že z rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je zrejmé, ako súd posúdil pluralitu na strane žalovaných. Posúdenie, o aký druh spoločenstva v konkrétnom prípade ide, je vecou súdu. Charakter procesného spoločenstva je determinovaný charakterom predmetu konania, teda vlastne hmotnoprávnou úpravou. Súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalobcu vo vzťahu k všetkým žalovaným napriek skutočnosti, že návrh na vydanie tohto rozsudku navrhol len žalovaný 2/. Tento postup súdu prvej inštancie nebol správny, nakoľko sa v danom prípade nejednalo o nerozlučné spoločenstvo v zmysle § 77 CSP, jedine v prípade ktorom by súd mohol na návrh jedného zo žalovaných rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie vo vzťahu k všetkým žalovaným. Nerozlučné spoločenstvo je také procesné spoločenstvo, kde úkony jedného subjektu spoločenstva v zásade zaväzujú každý ďalší subjekt, ktorý je členom procesného spoločenstva. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na predmet daného sporu, ktorým je nárok žalobcu ako poškodeného zo škodovej (poistnej) udalosti na náhradu škody voči žalovaným 1/, 2/ a 3/. Proti žalovanému 1/ sa predmetný nárok posudzuje podľa ustanovenia § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej aj „zákon č. 381/2001 Z. z.“). Vzťah medzi žalobcom a žalovaným 1/ je založený na základe zodpovednostného vzťahu poisťovne škodcu voči poškodenému z titulu poistnej zmluvy o povinnom zmluvnom poistení, uzavretej medzi škodcom a poisťovňou (ide o zmluvne dojednanú povinnosť uhradiť za svojho poistenca náhradu škody). Zodpovednosť za škodu podľa § 420 ods. 1 a § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) je všeobecnou zodpovednosťou každého subjektu, ktorej sa nemožno zbaviť uzatvorením poistnej zmluvy. Ustanovenie § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. dáva poškodenému len možnosť uplatniť si svoje nároky priamo voči poisťovni, avšak nedochádza tu k prechodu zodpovednosti. Poškodený má právo na náhradu škody vo výške skutočnej škody a ušlého zisku. Žalovaný 2/ a žalovaný 3/ budú v konaní posudzovaní s prihliadnutím na ustanovenia § 420 OZ (všeobecná zodpovednosť za škodu) a § 427 OZ (zodpovednosť prevádzateľa). Vzhľadom k tomu, že poškodený nemôže mať vedomosť o obsahu poistnej zmluvy škodcu, je spravodlivé, aby si uplatnil túto náhradu voči všetkým zodpovedným subjektom jednak z titulu spôsobenia škody ako právnej skutočnosti a jednak z titulu zmluvného dojednania zodpovednosti. Následne mechanizmus náhrady bude závisieť od toho (po preukázaní všetkých podmienok vzniku nároku na náhradu škody), či poisťovňa uzná svoju zodpovednosť a bude za svojho poistenca hradiť ním spôsobenú škodu, alebo nie. Poškodený dostane plnenie len raz, a teda nedochádza k bezdôvodnému obohateniu vzhľadom k tomu, že plnením jedného zo zodpovedných subjektov zaniká povinnosť druhého subjektu. Vzhľadom na uvedené poškodený si môže vybrať, či bude žalovať na náhradu svojej škody všetky zodpovednostné subjekty spoločne alebo len niektoré z nich.

4 Z uvedeného je podľa názoru odvolacieho súdu zrejmé, že v danom konaní možno hovoriť výlučne o

samostatnom procesnom spoločenstve na strane žalovaných 1/, 2/ a 3/ podľa § 76 CSP. Samostatné spoločenstvo je také spoločenstvo, kde každý zo spoločníkov má samostatný procesný nárok (povinnosť) voči svojmu procesnému náprotivku a o každom nároku preto možno rozhodnúť samostatne. Z hľadiska hospodárnosti konania však bude súd spravidla rozhodovať v jedinom rozhodnutí vo veci samej. S poukazom na vyššie konštatované dospel súd prvej inštancie k nesprávnemu právnemu záveru, keď na základe návrhu žalovaného 2/ rozhodol rozsudkom pre zmeškanie tak, že žalobu zamietol voči všetkým žalovaným, ktorým zároveň priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo výške 100%. Podmienky na vydanie takeého rozsudku (§ 278 CSP) boli splnené iba vo vzťahu k žalovanému 2/, ktorý ako jediný zo samostatného procesného spoločenstva žalovaných, bol na pojednávaní dňa 23. novembra 2016 prítomný a navrhol rozhodnúť vo veci rozsudkom pre zmeškanie žalobcu. So zreteľom na uvedené odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovaným 1/ a 3/ zrušil (§ 389 ods. 1 písm. b/ CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 391 ods. 1 CSP), v ktorom súd prvej inštancie vec opätovne prejedná, nakoľko v danom prípade neboli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu aj vo vzťahu k tým žalovaným, ktorí sa pojednávania dňa 23. novembra 2016 nezúčastnili, pričom rozhodnúť vo veci rozsudkom pre zmeškanie nenavrhol ani jeden z nich.

5 Odvolací súd považoval za nepochybné, že vo vzťahu k žalovanému 2/ boli splnené všetky podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP, pretože ide o konanie, ktoré sa vedie o splnenie povinnosti (v konaní je uplatňovaný nárok na zaplatenie finančnej sumy), žalobca sa nedostavil na pojednávanie, hoci naň bol včas a riadne predvolaný, v predvolaní bol poučený o následku nedostavenia sa, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a možno tiež konštatovať, že žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami, pričom žalovaný 2/ na pojednávaní navrhol rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie žalobcu. Uvedený záver podporuje aj skutočnosť, že dňa 20. februára 2017 bol súdu doručený návrh žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, keďže žalobca mal za to, že na pojednávanie dňa 23. novembra 2016 sa nedostavil z ospravedlniteľných dôvodov. Uznesením č. k. 29Cb/227/2013-134 zo dňa 22. marca 2017 súd prvej inštancie tento návrh žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 5. apríla 2018 v spojení s potvrdzujúcim uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Cob/148/2017-154 zo dňa 15. februára 2018. S poukazom na to, že odvolanie žalobcu smeruje proti rozsudku pre zmeškanie, proti ktorému je prípustné odvolanie len za splnenia zákonných podmienok, ktoré však v danom prípade splnené neboli, odvolací súd odvolanie žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie č. k. 29Cb/227/2013-118 zo dňa 23. novembra 2016 vo vzťahu k žalovanému 2/ odmietol ako neprípustné podľa § 386 písm. c/ CSP. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP, keď úspešnému žalovanému 2/ priznal voči žalobcovi plnú náhradu trov odvolacieho konania.

6 Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Rozsah dovolania vymedzil tak, že ním napáda výrok, ktorým odvolací súd jeho odvolanie vo vzťahu k žalovanému 2/ odmietol a výrok, ktorým odvolací súd priznal žalovanému 2/ voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100%. Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu v napadnutých výrokoch zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

7 Dovolateľ citoval z odôvodnenia napadnutého uznesenia a uviedol, že nesúhlasí s tam prezentovaným právnym názorom. K úvahám odvolacieho súdu vo vzťahu k ustanoveniu § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. uviedol, že odvolací súd pri svojich úvahách o forme procesného spoločenstva „abstrahoval“ od ustanovenia § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. Podľa názoru dovolateľa, ustanovenie § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. zakladá priamo pasívnu procesnú legitímáciu žalovaného 1/ a ustanovenie § 4 citovaného zákona jeho solidaritu. Prostredníctvom § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. sa zakladá rovnaká zodpovednosť účastníkov na strane žalovaných v zmysle § 420 a § 427 OZ, ktorá predstavuje primárne právny titul náhrady škody („aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody“). Citované ustanovenie zákona č. 381/2001 Z. z. „ošetruje“, akým spôsobom sa má náhrada škody, priznaná podľa OZ, dostať k poškodenému. V

takomto poňatí ide u termínov „poistné plnenie“ a „náhrada škody“ fakticky o synonymum, resp. vždy ide o nárok na náhradu škody založený na právnom základe vyplývajúcom z citovaných ustanovení OZ. Je pravdou, že žalobca si uplatnil voči žalovaným (solidárne) nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou zavinenou žalovaným 3/ (vodič vozidla), ktorý bol v zatiaľ neustálenom vzťahu k žalovanému 2/ ako vlastníkovu vozidla, ktoré bolo v zatiaľ neustálenom rozsahu poistené titulom PZP u žalovaného 1/. Žalobca nemá k dispozícii príslušné dôkazy, tieto sa nachádzajú u žalovaných a iba takticky označil všetkých žalovaných, ktorých pasívna legitimácia prichádza do úvahy. Definitívne bolo potrebné ustáliť skutočné právne vzťahy medzi žalovanými až v priebehu dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie. Bez vykonania takéhoto dokazovania (napr. poistnou zmluvou, pracovnou zmluvou medzi žalovanými 2/ a 3/, výsluchom účastníkov a pod.) nebolo možné rozhodnúť o charaktere spoločenstva.

8 Dovolateľ ďalej poukázal na to, že kým súd prvej inštancie prevzal charakter spoločenstva zo žaloby, odvolací súd bez akéhokoľvek dôkazu vec posúdil inak, pričom žalobcovi nedal možnosť sa vyjadriť k otázke rozsahu pasívnej legitimácie a forme procesného spoločenstva účastníkov na strane žalovaného, s výnimkou odvolacej dupliky k replike žalovaného 2/ v dôkaznej núdzi. Aj žalovaní 1/ a 3/ boli podľa názoru dovolateľa ukrátení na svojich právach, keďže im nebolo umožnené sa vyjadriť a predložiť dôkazy. Súd odňal účastníkom právo konať na súde, uplatňovať svoje procesné práva a vyjadriť sa k veci. Vzhľadom na vyššie uvedený model účastníkov sa dovolateľ predbežne domnieval, že ide o solidárnu zodpovednosť a o nútené procesné spoločenstvo žalovaných, preto v tomto zmysle koncipoval žalobu. Podľa názoru dovolateľa oba súdy nemali dostatok informácií, aby objektívne ustálili charakter procesného spoločenstva, keďže k tomu neboli vykonané žiadne dôkazy a navyše každý súd ho ustálil inak. Postupom súdov bolo žalobcovi odňaté právo na súdnu ochranu, keďže jeho nárok na náhradu škody bol voči žalovanému 2/ zamietnutý a o povinnosti k jeho náhrade voči žalovaným 1/ a 3/ má súd ešte len rozhodovať, pretože v tejto časti odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Ako prvý dovolací dôvod preto dovolateľ označil dôvod uvedený v ustanovení § 420 písm. f/ CSP s poukazom na to, že súdy oboch inšancií bez vykonania dôkazov a navyše nejednotne konštituovali hmotnoprávne a procesné spoločenstvo žalovaných a neumožnili sa k tejto otázke žalobcovi a žalovaným 1/ a 3/ vyjadriť. Týmto nesprávnym procesným postupom znemožnili najmä žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9 Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľ vyvodzoval z toho, že „v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená právna otázka postupu súdu pri rozhodovaní o splnení podmienok vydania rozsudku pre zmeškanie v prípade pasívneho spoločenstva na strane žalovaných, aby súd I. stupňa a súd II. stupňa ustálili rozdielne splnenie týchto podmienok bez zabezpečenia a vykonania dôkazov potrebných pre takéto rozhodnutie za situácie, kedy súd I. stupňa posudzoval procesné spoločenstvo žalovaných ako nútené v zmysle žalobného návrhu a súd prvej inštancie a súd II. stupňa bez vykonania dôkazu k tejto otázke a bez zmeny dôkaznej situácie v spise za samostatné“. Podľa názoru dovolateľa bolo povinnosťou súdu vykonať k ustáleniu tejto právnej otázky potrebné dôkazy a tieto na návrh strán zabezpečiť (napr. zmluvu o PZP alebo havarijnom poistení žalovaného 2/, pracovnú zmluvu a poistnú zmluvu žalovaného 3/, výsluch účastníkov, keďže nie je vylúčené, že žalovaný 3/ je živnostník, a nie zamestnanec žalovaného 2/, že vozidlo viedol bez jeho súhlasu a pod.). Akademicky nie je vylúčená ani situácia, že v ďalšom konaní proti žalovaným 1/ a 3/ budú zistené skutočnosti zakladajúce solidárnu zodpovednosť a vymožitelnosť práva žalobcu sa „dramaticky na časovej osi zhorší“, napr. podávaním mimoriadneho opravného prostriedku.

10 K dovolaniu žalobcu sa žalovaný 2/ písomne nevyjadril.

11 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie bolo podané včas a oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) najskôr skúmal, či dovolanie je procesne prípustné.

12 Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

13 Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo, ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14 Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súd ešte nebola vyriešená, alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15 Podľa § 447 písm. c/ CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

16 Úspešné uplatnenie dovolania je podmienené primárnym záverom odvolacieho súdu, že tento mimoriadny opravný prostriedok je procesne prípustný, pričom až následne, sekundárnym záverom odvolacieho súdu je, že dovolanie je aj dôvodné. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému primárnemu záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť k posúdeniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska jeho vecnej (ne)správnosti.

17 Dovoláním napadnutý výrok uznesenia odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania žalobcu vo vzťahu k žalovanému 2/, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, preto procesná prípustnosť dovolania žalobcu v zmysle § 421 ods. 1 CSP nie je daná. Dovolanie žalobcu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci teda smeruje proti rozhodnutiu (uzneseniu) odvolacieho súdu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je procesne prípustný. Z uvedeného dôvodu dovolací súd dovolanie žalobcu uplatnené podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

18 Dovolateľ ďalej prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o matérii konania (rozhodnutie vo veci samej), ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Aj rozhodnutie vo veci samej je svojou podstatou a svojimi dôsledkami rozhodnutím, ktorým sa konanie o predmete sporu končí, avšak pre účely posudzovania prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP takéto rozhodnutie nemožno zaradiť do skupiny rozhodnutí, ktorými sa konanie končí, pretože pre tento účel je už zaradené do skupiny rozhodnutí vo veci samej. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred dovolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať len rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním, t. j. aj rozhodnutie (uznesenie) odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania ako procesne neprípustného.

19 Ustanovenie § 420 CSP formuluje prípustný predmet vymedzením, proti ktorým rozhodnutiam je dovolanie prípustné, a zároveň vyžaduje, aby tieto rozhodnutia trpeli niektorou z tzv. väd zmätočnosti, ktoré predstavujú vážne procesné nedostatky, ktorých zistenie dovolacím súdom vedie k potrebe zrušenia napadnutého rozhodnutia bez ohľadu na to, či táto procesná vada, resp. nedostatok mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Prípustnosť dovolania nie je daná tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie je postihnuté niektorou z väd uvedených v § 420 CSP, ale dovolanie je prípustné až vtedy, ak vyjde najavo, že rozhodnutie takouto vadou skutočne trpí. V prípade, že tvrdenie dovolateľa nie je správne, dovolací súd dovolanie odmietne, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

20 V posudzovanom prípade dovolateľ tvrdil existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorú charakterizujú tieto pojmové znaky: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a b/

nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavno-právneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie Ústavou Slovenskej republiky zaručených procesných práv, spojených so súdnou ochranou práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti). Do obsahu práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania (sporovej strany), aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi (sp. zn. IV. ÚS 22/04) a ani právo na to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04).

21 Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ ním tvrdenú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP videl predovšetkým v tom, že odvolací súd posúdil procesné spoločenstvo na strane žalovaných odlišne od súdu prvej inštancie bez toho, aby vykonal dokazovanie, na základe ktorého by bolo možné charakter tohto procesného spoločenstva objektívne ustáliť a tiež bez toho, aby sporovým stranám umožnil sa k tejto otázke (charakteru procesného spoločenstva) pred rozhodnutím vyjadriť. Nevykonanie dokazovania, potrebného pre objektívneho ustálenie procesného spoločenstva na strane žalovaných, dovolateľ vytýkal aj súdu prvej inštancie. Uvedené námietky dovolací súd hodnotí ako nedôvodné.

22 Prípady, kedy odvolací súd vykonáva dokazovanie, sú upravené v § 384 CSP. Jedná sa o situácie, kedy odvolací súd v potrebnom rozsahu opakuje dokazovanie, ktoré bolo vykonané pred súdom prvej inštancie, pretože súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (odsek 1), alebo odvolací súd dopĺňa dokazovanie, ktoré v konaní pred súdom prvej inštancie nebolo vykonané, hoci strana vykonanie takého dôkazu navrhla (odsek 2), prípadne pôjde o prípustné novoty podľa § 366 CSP, teda dôkazné návrhy, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, avšak zákon (v stanovených prípadoch) pripúšťa ich uplatnenie v odvolacom konaní (odsek 3). Bez návrhu sporovej strany môže odvolací súd vykonávať dokazovanie len vtedy, ak je to potrebné pre zistenie, či sú splnené procesné podmienky (odsek 4). V posudzovanej veci nejde o žiaden z uvedených prípadov.

23 Otázka charakteru procesného spoločenstva na strane žalovaných nesúvisí s procesnými podmienkami ako základnými procesnými predpokladmi, len za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť (§ 161 CSP). Pokiaľ ide o prípadné opakovanie alebo dopĺňanie dokazovania, ktoré bolo vykonané pred súdom prvej inštancie, dovolací súd poukazuje na to, že predmetom odvolacieho prieskumu bol rozsudok pre zmeškanie žalobcu (§ 278 a nasl. CSP), ktorý súd prvej inštancie vyhlásil na návrh žalovaného 2/ na prvom pojednávaní vo veci, ktoré bolo nariadené na deň 23. novembra 2016. Rozsudok pre zmeškanie žalobcu je koncipovaný ako procesná sankcia za pasivitu žalobcu, majúca podobu straty sporu vo forme zamietavého kontumačného rozsudku. Súd ho vyhlási pri splnení zákonom stanovených podmienok (§ 278 CSP), medzi ktoré nepatrí vykonanie dokazovania, resp. zisťovanie skutkového stavu veci. Nejde teda o meritórny rozsudový výrok o veci samej po vykonaní dokazovania a právneho posúdenia veci, čomu zodpovedá aj zjednodušená (skrátaná) forma odôvodnenia tohto rozsudku (§ 279 CSP). Proti rozsudku pre zmeškanie žalobcu je síce prípustné odvolanie, ale len z dôvodu, že neboli splnené podmienky pre vydanie takéhoto rozhodnutia (§ 356 písm. b/ CSP a contrario). Teda aj odvolací súd mohol skúmať výlučne to, či v čase rozhodovania súdu prvej inštancie boli alebo neboli splnené podmienky podľa § 278 CSP pre vydanie kontumačného rozsudku, k čomu opäť nepotreboval (dokazovaním) zisťovať skutkový stav veci, a teda dôvodnosť alebo nedôvodnosť nároku uplatneného žalobou.

24 Dovolací súd sa nestotožnil ani s názorom dovolateľa, že vykonanie dokazovania bolo potrebné pre objektívne ustálenie charakteru procesného spoločenstva na strane žalovaných. Odvolací súd v odseku 9 odôvodnenia správne uviedol, že posúdenie, o aký druh spoločenstva v konkrétnom prípade ide, je vecou súdu a že charakter procesného spoločenstva je determinovaný charakterom predmetu konania, a teda vlastne hmotnoprávnou úpravou. Predmet konania vymedzil sám žalobca v podanej žalobe, a to nielen uvedením rozhodujúcich skutočností (skutkových tvrdení), ale aj ich navrhovaným právnym posúdením, keď žalovaný nárok žiadal posúdiť ako solidárny záväzok žalovaných na náhradu škody. Odvolací súd pri posúdení charakteru procesného spoločenstva na strane žalovaných vychádzal z obsahu žaloby a jeho hmotnoprávne posúdenie žalovaného nároku sa zásadne nelíši od toho, ako vec žiadal posúdiť sám žalobca. Žalobca sa však mylí v tom, keď tvrdí, že solidarita povinných subjektov zakladá nerozlučné (§ 77 CSP), či dokonca nútené spoločenstvo (§ 78 CSP) na strane žalovaných. Ako správne uviedol odvolací súd, žalobca ako poškodený si môže vybrať, či bude žalovať na náhradu svojej škody všetky zodpovednostné subjekty spoločne, alebo len niektoré z nich. Už z uvedeného je zrejmé, že nepôjde o prípad, kedy sa pre úspech v spore vyžaduje účasť všetkých subjektov právneho vzťahu (nútené spoločenstvo) a ani o prípad, v ktorom ide o také spoločné povinnosti, že prípadný rozsudok sa musí vzťahovať na každého, kto vystupuje ako žalovaný (nerozlučné spoločenstvo). Odvolací súd tiež správne konštatoval, že ak by na strane žalovaných skutočne existovalo nerozlučné procesné spoločenstvo, potom na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu vo vzťahu k všetkým trom žalovaným by stačil návrh jedného z nich (v danom prípade žalovaného 2/), keďže v prípade nerozlučného spoločenstva úkony jedného subjektu v zásade zaväzujú každý ďalší subjekt, ktorý je členom procesného spoločenstva. Pokiaľ ide o dovolateľom uvádzané návrhy na vykonanie dokazovania (poistné zmluvy, pracovná zmluva, výsluch strán a pod.), tieto podľa názoru dovolacieho súdu nie sú spôsobilé privodiť iné právne posúdenie charakteru procesného spoločenstva na strane žalovaných, než aké bolo ustálené odvolacím súdom, hoci nepochybne môžu byť uplatnené v ďalšom priebehu konania (výlučne vo vzťahu k žalovaným 1/ a 3/), a to na preukázanie pasívnej vecnej legitímácie toho-ktorého žalovaného. Na základe uvedeného dovolací súd uzaviera, že pokiaľ aj konajúce súdy rozhodli bez vykonania dokazovania, nešlo z ich strany o nesprávny procesný postup, odnímajúci žalobcovi možnosť realizovať jemu prináležiace procesné práva v takej miere, že by sa tým negatívne zasiahlo do práva žalobcu na spravodlivý proces.

25 Ako nedôvodnú hodnotí dovolací súd tiež námietku, že odvolací súd neumožnil sporovým stranám vyjadriť sa pred rozhodnutím o odvolaní k svojmu (odlišnému) právnemu posúdeniu charakteru procesného spoločenstva na strane žalovaných. Podľa ustanovenia § 382 CSP platí, že ak má odvolací súd za to, že na vec sa vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. Nedodržanie uvedeného postupu zo strany dovolacieho súdu je v judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky posudzované ako porušenie princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia a vada znátočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP. V posudzovanej veci však o taký prípad nešlo. Ustanovenie § 77 CSP o nerozlučnom procesnom spoločenstve bolo „použité“ samotným žalobcom v jeho odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom právny záver o charaktere procesného spoločenstva na strane žalovaných nebol súdom výslovne vyjadrený. Predmetné odvolanie bolo doručené žalovaným 1/ až 3/ spolu s výzvou na vyjadrenie sa k nemu. Na č. l. 177 a nasl. spisu sa nachádza vyjadrenie žalovaného 2/ k odvolaniu, ktoré bolo žalobcovi (a aj ostatným žalovaným) doručené na podanie repliky. Žalovaný 2/ v predmetnom vyjadrení o. i. uviedol, že ak by sa prijal žalobcom tvrdený predpoklad, že v danom prípade ide na strane žalovaných o nerozlučné procesné spoločenstvo, potom úkon žalovaného 2/, smerujúci ku kontumácii, by sa vzťahoval aj na žalovaných 1/ a 3/. Replika žalobcu (vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného 2/) sa nachádza v spise na č. l. 191 a žalobca v nej prezentoval svoj názor, že v prípade akéhokoľvek procesného spoločenstva na strane žalovaných, či už samostatného (§ 76 CSP), nerozlučného (§ 77 CSP) alebo núteného (§ 78 CSP), musí každý žalovaný podať samostatne takýto návrh. Za tejto procesnej situácie odvolací súd - podľa názoru dovolacieho súdu - nebol povinný strany sporu vyzývať, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovení § 76 až § 78 CSP. Dovolací súd tiež poukazuje na to, že odvolací súd je podľa § 382 CSP povinný strany vyzvať, aby sa vyjadrili len k možnému použitiu ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu, nie je však povinný v rámci uvedenej výzvy podávať výklad takého ustanovenia, resp.

vysvetľovať, ako mieni ustanovenie v posudzovanej veci aplikovať. Rozhodnutie odvolacieho súdu nie je možné hodnotiť ako prekvapivé, keďže otázku charakteru procesného spoločenstva na strane žalovaných nastolil sám žalobca vo svojom odvolaní, žalovaný 2/ sa v priebehu odvolacieho konania k riešeniu tejto otázky vyjadril a aj ostatným žalovaným bola poskytnutá procesná možnosť vyjadriť sa, ktorú však nevyužili. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia (odsek 9) dal žalobcovi ako odvolateľovi na takto nastolenú otázku jasnú a zrozumiteľnú odpoveď a pokiaľ aj žalobca s jeho názorom nesúhlasí, nejde o nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ale o námietku inú - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, ktorá však (aj keby bola dôvodná) prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nezakladá.

26 Na základe zistenia, že dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nie je postihnuté namietanou vadou znátočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP a tiež z dôvodu uvedeného v odseku 17 odôvodnenia tohto rozhodnutia, dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP, keďže dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je procesne prípustné.

27 V dovolacom konaní úspešnému žalovanému 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi ako neúspešnej strane sporu (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP). Dovolací súd žalovanému 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, keďže mu v dovolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli.

28 Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.